

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Kancelária predsedu

Odbor komunikácie a styku s verejnosťou

Rizikové analýzy vyústili do rozšírenia ročného plánu kontrol NKÚ SR o 5 mimoriadnych akcií

Bratislava 8. augusta 2018 – Zamestnanci Najvyššieho kontrolného úradu SR (NKÚ) sa v druhom polroku mimoriadne zamerajú na to, akým spôsobom realizuje verejné obstarávanie a zmluvnú agendu Úrad jadrového dozoru SR. Tiež sa pozerajú na to, ako funguje elektronické zdravotníctvo a takisto vyhodnotia fungovanie systému vnútornej kontroly v rámci ústredných orgánov štátnej správy. Tieto kontroly boli predsedom úradu Karolom Mitríkom dodatočne zaradené do ročného plánu kontrolnej činnosti.

Okrem toho kontrolóri ešte v r. 2018 preveria hospodárenie s verejnými prostriedkami v Úrade komisárky pre deti. Tiež zanalyzujú kompetencie a finančné toky v rámci samosprávy hlavného mesta SR. Tieto mimoriadne aktivity sú výsledkom nielen rizikových analýz, ktoré vypracovali analytici najvyššej kontrolnej inštitúcie, ale vychádzajú tiež z odborného vyhodnotenia podnetov, ktoré boli doručené úradu v priebehu tohto roka. V minulom roku bolo kontrolnej inštitúcii doručených takmer 500 podnetov, v tomto roku je to už viac ako polovica. Prevažná väčšina podaní poukazuje na nevhodné nakladanie s verejnými financiami, majetkom na úrovni miestnej samosprávy, na netransparentné verejné obstarávanie či na možné porušovanie právnych predpisov zo strany ministerstiev a ich organizácií.

Najvyšší kontrolný úrad SR je povinný vykonať kontrolu, ak o tom rozhodne v pléne väčšina poslancov Národnej rady SR. V minulosti sa takto kontrolovalo hospodárenie Slovenských elektrární (2015), v tomto roku je pod drobnohľadom úrad detskej ombudsmanky. V rámci plánovania práce si kontrolný úrad vytvára rezervu na úrovni 5% personálnych kapacít na rok, ktoré potom vie využiť v prípade zaradenia mimoriadnej kontrolnej akcie do ročného plánu. Podnety môže podávať verejnosť písomne a tiež elektronicky emailom info@nku.gov.sk, resp. cez formulár na webstránke www.nku.gov.sk, kde sa zadávateľ môže prihlásiť aj prostredníctvom elektronického ID preukazu cez ústredný portál verejnej správy. Podnet je možné podať aj bez prihlásenia. Približne každé tretie podanie požadujúce výkon kontroly je úradu doručené práve prostredníctvom webového formulára.

V prípade podnetov, ktoré žiadajú o vykonanie kontroly je potrebné uviesť, že NKÚ SR vykonáva kontrolu na základe vopred schváleného ročného Plánu kontrolnej činnosti. Doručené podania môžu byť využité ako doplnkový zdroj informácií v rámci vecne zameraných plánovaných kontrol. Kontrolný úrad všetky doručené podania priebežne analyzuje a vyhodnocuje. V prípade aktuálnosti, miery závažnosti a s prihliadnutím na celkové kapacitné možnosti úradu, môže predseda K. Mitřík zaradiť poznatky získané z doručených podnetov do praktického výkonu kontroly.

Národná autorita pre oblasť externej kontroly reaguje na opakujúce sa zistenia súvisiace s nefunkčnosťou vnútornej kontroly na úrovni štátnej správy aj samosprávy. Vnútorňa kontrola je pritom kľúčovým nástrojom pri riadení akejkoľvek súkromnej spoločnosti aj verejnej inštitúcie. Podľa zistení kontrolórov v ostatnom čase výrazne absentuje vnútorňa kontrola (zákona č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe), teda systém, ktorý dokáže vyhodnocovať nielen finančné operácie, nakladanie s majetkom, ale aj napĺňanie strategických, kľúčových úloh ministerstiev a nimi riadených organizácií. Systémové nedostatky súvisiace s cieľovou vnútornou kontrolou identifikoval NKÚ aj na úrovni miestnej, regionálnej samosprávy a preto sú odborníci najvyššieho kontrolného úradu zapojení do pracovnej skupiny fungujúcej v rámci rezortu vnútra, ktorá pripravuje novelu zákona o pôsobnosti hlavných kontrolórov samosprávy.

Z pohľadu Najvyššieho kontrolného úradu SR je kľúčové, aby kontrolóri obcí, miest, ale aj vyšších územných celkov boli výkonným prvkom zastupiteľstva, a nie súčasťou úradu starostu, primátora či predsedu kraja. Ide totiž o princíp aby ten, kto realizuje praktický výkon rozhodnutí týkajúcich sa verejných financií, komunálnych politík, nemal zároveň pod svojim vplyvom aj nestrannú kontrolu. Vyváženosť na úrovni miestnej, regionálnej samosprávy môže zabezpečiť len nezávislé postavenie kontrolóra voči exekutive, teda úradu, za činnosť ktorého nesie zodpovednosť starosta, primátor či župan. Hlavný kontrolór samosprávy sa má za svoju prácu zodpovedať príslušnému zastupiteľstvu a pre výkon funkcie musí mať nielen adekvátne vzdelanie, prax, ale aj reálne pracovné podmienky pre profesionálny výkon svojho úradu.